

Arbetsmarknadsdepartementet vid
Regeringskansliet
a.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över Skatteverkets promemoria Lönegaranti (A2022/01136)

Länstyrelsen i Östergötlands län lämnar följande yttrande över Skatteverkets promemoria Lönegarantin.

Allmänna synpunkter

Länstyrelsen i Östergötlands län tillstyrker i stort lämnade förslag.

Länstyrelsen har deltagit i delar av det arbete som ligger till grund för Skatteverkets promemoria om lönegaranti. Länstyrelsen har tidigare lämnat förslag till ändringar inom ramen för Riksrevisionens granskning av lagstiftningen på området. Länstyrelsen noterar att de förslag som lämnats till Riksrevisionen också finns med i Skatteverkets promemoria, bland annat förslag om förenklade regler vid återkrav av utbetald lönegaranti. Länstyrelsen anser att Skatteverkets promemoria i stora drag fångar upp länsstyrelsernas arbete med lönegaranti.

Förslaget att Skatteverket ska överta nya ärenden efter regeländring och att äldre ärenden kvarstår vid länsstyrelserna gör att eventuella övergångsregler behöver klargöras. Dessutom behöver länsstyrelsernas finansiering av kvarstående verksamhetskostnader vidare utredas.

Avsnitt 4.14 Ytterligare utredning av lönegarantisystemet

Länstyrelsen instämmer i promemorians slutsatser om behov av ytterligare utredningar.

Länstyrelsen vill särskilt lyfta behovet av vidare utredning om att flytta beslutanderätten från en privat aktör till staten. Det skulle kunna medföra kortare handläggningstider och färre involverade i de flesta fall, både genom att de privata aktörerna inte längre har arbetsuppgiften och även att tingsrätterna inte får lika många överklagningar.

Ytterligare förslag på utredningar

Flertalet utredningar om den statliga lönegarantin har genomförts. Riksrevisionens senaste granskning visar en bra nulägesbild över lönegarantiverksamheten och till den har länsstyrelserna bidragit med information. De förslag som Riksrevisionen lyfter fram ställer vi oss bakom. Utöver förslagen om utredningar av lönegarantin som Skatteverket lyfter fram, vill Länsstyrelsen ge inspel på ytterligare några utredningar som kan beaktas.

Skyndsamhetskravet

Utifrån Skatteverkets förslag anser Länsstyrelsen att varje förslag, var och en för sig, är positivt och att Skatteverket har tagit hänsyn till skyndsamhetskravet. Länsstyrelsen anser dock att det finns risk för att skyndsamhetskravet åsidosätts utifrån att förslagen tillsammans, kommer medföra att den enskilde i mycket större utsträckning kommer få vänta på sin ersättning. Resonemanget bygger på att en privat aktör är fortsatt beslutsfattare, ett felaktigt beslut ska överklagas till domstol, samt fler kontroller kan anta påverka tiden till utbetalning. En förutsättning för att Skatteverket ska kunna utföra sitt arbete effektivt med hänsyn till skyndsamhetskravet anser Länsstyrelsen är att det regelverk som nu hindrar en effektiv hantering ses över först.

Inrättande av utbetalningsmyndighet

Den tidigare utredningen ”Samlade åtgärder för korrekta utbetalningar från välfärdssystemet, dnr Fi2019/04199/BATOT” och det nyligen fattade kommittédirektivet om ”Inrättande av utbetalningsmyndighet dir. 2022:8” har inte berörts i Skatteverkets promemoria. Om en ny myndighet ska ansvara över statliga myndigheters utbetalningar såsom Skatteverkets utbetalningar, så behöver det utredas hur skyndsamhetskravet kan levas upp till, samt vilka kontroller som ska ske hos Skatteverket och vilka kontroller som ska ske hos den nya utbetalande myndigheten. Även kring vilka effektivitets- och kostnadsrisker det medför om utbetalning av lönegarantin först flyttas till Skatteverket för att eventuellt senare flyttas till en ny utbetalningsmyndighet.

Risker för minskad kännedom om förvaltare

Länsstyrelsen ser inte, i enlighet med promemorian, att verksamheten skulle ha någon geografisk koppling vilket kan tala för samlad kompetens på nationell nivå (s. 35 och 117). Förslaget visar på fördelar med en central organisering. Noterbart kan ändå vara att Länsstyrelsen bedömer att en ändrad organisering medför minskad nära kontakt och direktkännedom om förvaltare. Risker med detta kan vara svårigheter vid kontroller av försök till bedrägerier.

4.15 Ikraftträdande – och övergångsbestämmelser

Länsstyrelsen bedömer att eventuella övergångsregler måste förtydligas och utredas mer än vad som framgår av förslagen. Länsstyrelsen ser inte heller att vårt behov av handläggare kommer upphöra omedelbart vid ett övertagande utan endast kunna fasa ut över tid. Länsstyrelsens behov av systemstöd, underhåll och anpassning av system kommer också behöva fortsätta i en övergångsperiod utifrån angivet förslag. Länsstyrelsen ser det därför som viktigt beslut om och hur äldre ärenden efter övergången ska hanteras. Olika alternativ kommer medföra olika kostnader för länsstyrelserna, med även risk för kompetensförluster om personal förloras i utfasningen.

Lagändringar föreslås träda i kraft den 1 januari 2024. Med de processer och klargöranden som Länsstyrelsen bedömer måste ske ses det som för snäv tidsram. Som det framgår av promemorian finns det flera delar som behöver förberedas efter beslut fattats. Tid för i ikraftträdande behöver anpassas utifrån när beslut tas. Samråd med berörda länsstyrelser kring när rimlig tidpunkt kan vara bör ske.

Ekonomi och IT-lösningar

Skatteverkets förslag om att myndigheten övertar alla nya ärenden, medför att länsstyrelserna har kvar de gamla ärendena innan verksamhetsövergången. Detta innebär att länsstyrelserna kommer ha kvar både kostnader för personal och systemstöd ytterligare en tid framöver. Länsstyrelserna räknar med att vi kommer ha kvar systemstödet i upp till 15 års tid på grund av gällande arkivregler och att befintlig personal behöver kvarstå efter övergången för att hantera äldre och arkiverade ärenden.

Länsstyrelserna uppskattar att ytterligare kostnader för systemstöd upp emot 20 mnkr kvarstår. Systemkostnaderna består av en årlig kostnad för nuvarande systemstöd på cirka 1,2 mnkr och en uppskattad uppgraderingskostnad. Kostnaderna kommer bli lägre om systemet enbart ska hantera arkivering och ingen mer handläggning av ärenden. Utöver kostnader för system kvarstår även personalkostnader som ska fortsätta handläggningen av befintliga ärenden.

Den ersättning länsstyrelserna idag får från Kammarkollegiet för lönegarantihandläggningen uppgår till 550 kronor per nytt ärende. Då länsstyrelserna inte längre kommer få några nya ärenden, behöver länsstyrelsernas finansiering ersättas på annat sätt för att täcka våra verksamhetskostnader.

4.3 Skatteverkets kontrollfunktion

Länsstyrelsen instämmer i att en väl fungerande kontrollfunktion är viktig för att förhindra felaktiga beslut och utbetalningar. Det som kan behöva ytterligare klargöranden än vad som framgår av promorian är mandatet att agera när kontrollen visar på felaktigheter. Det är viktigt att klargöra vad som kan göras efter en kontroll. Idag är det ett av de problem som Länsstyrelsen upplever. Vår roll som utbetalande myndighet ger inte någon större möjlighet att agera vid noterade felaktigheter.

4.6 Utökade möjligheter att lämna uppgifter mellan aktörerna i ett lönegarantiärende.

Länsstyrelsen ser de förslag som lämnas om att ge utökade möjligheter att kunna lämna uppgifter mellan aktörerna i ett lönegarantiärende som avgörande. Vikten av åtgärder för att kunna genomföra kontroller och motverka missbruk av systemet bedömer Länsstyrelsen är rimliga i förhållande till den personliga integriteten.

De som medverkat i beslutet

Yttrandet har beslutats av länsråd Ann Holmlid med enhetschef Erica Lindberg som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.